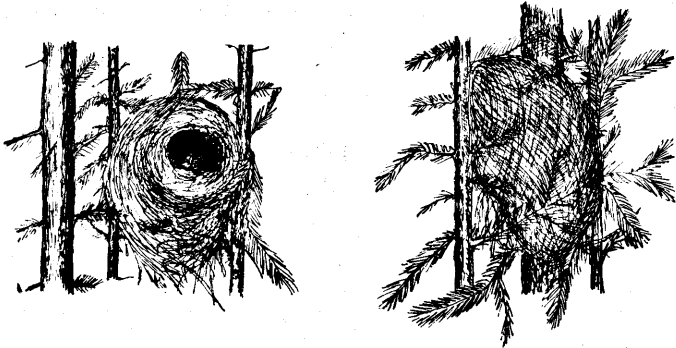

Uunilinnun, *Phylloscopus trochilus acredula* (L.), pesä pihtakuusen oksilla.

PASI A. LEHMUSLUOTO.

Olessani koko viime kesän Helsingin Yliopiston Metsätieteellisellä harjoitteluasemalla Hyytiälässä, tein useita retkiä lähiympäristöön tutustuakseni seudun lintufaunaan. M. m. tarkastelin siellä sijaitsevia *Larix*- ja *Abies*-metsiköitä.

Erään tällaisen retken tein, seurassani metsätiet. yliopp. Simo Vainio ja Mikko Varis, Majakankaan *Abies sibirica*-metsikköön, joka sijaitsee Juupajoen ja Ruoveden pitäjien rajalla, lähellä Majakankaan metsänvartijatorppaa. Mainitun metsikön muodostavat, paitsi valtapuuna olevaa *Abies sibirica*'a, *Juniperus communis* (run-

sas) ja *Betula* sp. (harvalukuinen). Jokseenkin loivana koilliseen laskeutuvan rinteän alaosassa kasvaa sitäpaitsi *Alnus incana* ja *Betula* sp. (runsaina). Rinteän pohjakasvillisuus on ahomaista ruohikkoa.

Tämän rinteän yläosasta löysimme nuoresta *Abies*-ryhmästä sen erikoisen pesän, josta tehdyt havainnot ja mittaukset seuraavassa julkaisen.

Pesä oli jokseenkin pallonmuotoinen, 127 mm. korkea ja 95 mm. leveä, varustettu pystysuorassa suunnassa hieman litistyneellä, 35 mm:n suuruisella aukolla pesän sivussa. Pesän yläreunaan oli maan pinnasta laskien 510 mm., joten maan ruohopeitteen ja pesän pohjan väliin jäi lähes 30 sm. vapaata tilaa.

Rakennusaineena oli käytetty jokseenkin yksinomaan *Calamagrostis epigeios*'en kuivia lehtiä, jotka oli kiedottu vinosuuntaisesti ristikkäin. Niitä oli kerätty niin paljon, että pesän pohjan muo-

dosti pitkä, oksien välissä riippuva, täysinäinen pussi. Tämä osoittaa huonoa pesänrakennustaitoa, samoin kuin sekin, ettei pesää millään tavalla oltu kiinnitetty oksiin, vaan lepäsi se aivan irrallisena oksien varassa, niin että sitä saattoi aivan helposti liikutella.

Pesän erittäin runsaasta höyhensisällöstä oli suurin osa *Tetrao urogallus*-naaraksen höyheniä. Pesässä oli löydettyä viisi keskikokoista poikasta.

Jo paikalle tullessamme lauloi läheisessä koivussa uunilintu-koiras, joka meidän pesää tutkiessamme osoitti ilmeistä levottomuutta. Tällä se selvästi osoitti, että sillä oli pesä läheisyydessä ja kun näytti vähemmän todennäköiseltä, että sillä olisi ollut oma pesänsä tämän pesän välittömässä läheisyydessä, jouduimme pakosta ajattelemaan, että pesä kuului juuri uunilinnulle. Todennäköisyys suureni vielä kun emme tarkastelumme aikana tavanneet paikalla muita mahdollisia pesän omistajia, vaikka viivyimme siinä kauan aikaa. Pitäessämme pesää silmällä kävi ♀ kaksi kertaa tuomassa ruokaa poikasilleen.

Kirjallisuudessa mainitaan uunilinnun pesimisestä jotenkin yleisesti samaan tapaan kuin HARTERT (Die Vögel der Paläarktischen Fauna I, Berlin 1910, s. 508, saks.): „Pesä on säännöllisesti maassa, useimmiten pienessä syvennyksessä, joko aivan vapaana tai pensaalla, aivan poikkeustapauksissa pensaissa maan pinnan yläpuolella“.

HORTLING (Ornitologisk handbok I Helsingfors 1929 s. 180, ruots.) selittää kuitenkin uunilinnun pesimisen seuraavasti: „Pesä maassa ruohossa tai tuuheassa Polytrichum-mättäessä (poikkeustapauksissa 2—4 m. maanpinnan yläpuolella), . . .“ ja H. F. WITHERBY (A Practical Handbook of British Birds I, London 1920 s. 307, engl.) selittää asiaa vähän tarkemmin: „Pesii tavallisesti ruohikkoon pensasaitojen alle, teiden varsille tai aukkopaikeihin metsissä. Satunnaisesti matalalle pensaaseen, säleikköön tai murattiin muurilla, mutta tavallisesti maahan pesien, kuitenkin satunnaisesti tavattu niinkin korkealta kuin 14 tai 16 jalkaa maanpinnan yläpuolella.“ Näin korkealta löydetty pesät ovat todennäköisesti kuitenkin olleet juuri mainitunlaisissa erikoisissa paikoissa, koska selostuksessa ei nimenomaan mainita mitään siitä, että pesä olisi ollut vapaasti kasvavassa puussa näin korkealla.

Uunilinnun läheisen sukulaisen tilitin, *Phylloscopus collybita*

abietinus (Nilsson), pesiä on kyllä löydetty pienistä puista. Niinpä E. Wasenius on 10. 6. 1899 löytänyt pesän kuusesta 30 sm:n korkeudelta (R. PALMGREN: Helsingfors traktens fågelfauna, Palm. ark.) ja Collet (1894) sekä Landmark ovat löytäneet kumpikin pesän kuusesta metrin korkeudelta (L. A. JÄGERSKIÖLD: Nordens fåglar 1912). Edelleen on prof. K. E. Kivirikko löytänyt 16. 7. 1904 tiltaltin pesän katajasta 60 sm:n korkeudelta Sääksmäellä (suullinen ilmoitus). Erikoisena mainittakoon tässä yhteydessä lyseol. Saki Paatsaman pesälöytö halkopinosta (ilm. Suomen Lintutieteellisen yhdistyksen kok. 20. 9. 1934), jotapaitsi useita pesälöytöjä on tehty aivan matalalta risukoista.

Mikä oli saanut uunilinnun pesimään näin poikkeuksellisesti on vaikea päätellä. Todennäköisesti kuitenkin tiheä oksisto tuntui tarjoavan maanpintaa vastaavan alustan pesälle.

Zusammenfassung: Nest von *Phylloscopus trochilus acredula* (L.) in junger *Abies sibirica*. Während Nester von *Phylloscopus collybita abietina* (Nilsson) ziemlich oft über den Boden gebaut werden, scheint dies beim Fitislaubsänger viel seltener zu sein. Das abgebildete Nest befand sich auf einer Höhe von 0,5 m.

Pieniä tietoja. — Meddelanden.

1. Havaintoja lintujen muuttoajoista Pornaisissa 1934.

	Kevätmuutto:	9. 4. <i>Columba p. palumbus</i> L.
		11. 4. <i>Motacilla a. alba</i> L.
Tuloaika		14. 4. <i>Falco s. subbuteo</i> L.
7. 3. <i>Sturnus v. vulgaris</i> L. 1 yks.		14. 4. <i>Megalornis g. grus</i> (L.)
	Seuraavat vasta 29. 3.	Useita parvia 17.—21. 4 väli-
17. 3. <i>Corvus c. cornix</i> L.		senä aikana.
23. 3. <i>Alauda a. arvensis</i> L.		15. 4. <i>Vanellus vanellus</i> (L.)
23. 3. <i>Anas p. platyrhyncha</i> L.		15. 4. <i>Numenius a. arquata</i> (L.)
25. 3. <i>Bucephala c. clangula</i> (L.)		17. 4. <i>Anas c. crecca</i> L.
26. 3. <i>Coloeus m. monedula</i> (L.)		17. 4. <i>Tringa hypoleucos</i> L.
26. 3. <i>Fringilla c. coelebs</i> L.		18. 4. <i>Larus a. argentatus</i> Pontopp.
28. 3. <i>Turdus m. merula</i> L.		19. 4. <i>Cygnus sp.</i>
28. 3. <i>Columba oenas</i> L.		20. 4. <i>Turdus pilaris</i> L.
29. 3. <i>Plectrophenax nivalis</i> (L.)		20. 4. <i>Turdus ph. philomelus</i> Brehm.
3. 4. <i>Anser sp.</i>		20. 4. <i>Turdus musicus</i> L.
4. 4. <i>Chloris ch. chloris</i> (L.)		21. 4. <i>Oenanthe oe. oenanthe</i> (L.)
5. 4. <i>Falco t. tinnunculus</i> L.		21. 4. <i>Nyroca fuligula</i> (L.)
6. 4. <i>Capella g. gallinago</i> (L.)		21. 4. <i>Podiceps c. cristatus</i> (L.)